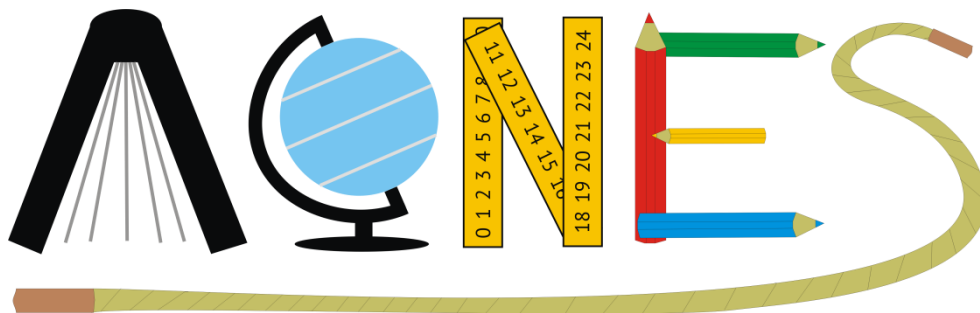

AGNES
Školní časopis
ZŠ Anežky České,
Ústí nad Labem
Ročník 2020
Číslo 4

DEN PRO ZEMI

Den Země | Jaro | Velikonoce
Otevírání studánek | a mnohem více...

Země, ze mě, z tebe, z nás...

Kulatá? Šišatá? Plochá? Polokoule na krunýři želvy? Ono je asi vlastně celkem jedno, jak naše planeta vypadá, ale měli bychom se od minulosti obracet pomalu ale jistě k dalším dnům a rokům.

Kdysi – myslím, že jsem chodil do třetí třídy – mě rodiče zapsali na kroužek *Mladý přírodovědec*. Děda byl myslivec, babička se celý život pohybovala kolem zvířat, my tehdy bydleli na vesnici – jasná volba. Na první schůzce jsme vyráběli nějakou úžasnou dekoraci z větvíček, na druhé jsme si vyslechli povídání o rybníku, na třetí... Za celé pololetí jsme se ale nedostali ven. Pořád jsme seděli v klubovně. Kroužek mě přestal bavit

po několika málo schůzkách – přírodovědci a pořád uvnitř. Venku byl krásný podzim, kupy barevného listí, výlov rybníka za rohem, první vločky žadonily o prozkoumání s lupou a my? Seděli jsme pod střechou a o přírodě mluvili. V lednu jsem tam byl naposledy.

Jak se člověk má o přírodě něco dozvědět, když si na danou věc nemůže sáhnout? Dobře, o účinnosti jedu zmije obecné nebo následcích neopatrného zacházení s kyselinou sírovou se nemusíme nijak obsáhle šířit.

V současných podmínkách jarního Česka roku 2020 mám opravdu štěstí, že mohu svým dětem spoustu věcí ukázat přímo na zahradě, aniž bych je ohrozil (zmije u nás – zatím – nežije). Mají šanci si na vlastní kůži vyzkoušet účinek listu kopřivy na lidskou kůži (naposledy dnes dopoledne), sílu kočičí čelisti (nechtěla pustit provázek), hlasitost strakapoudí práce (za oknem ložnice mají starý ořešák), chuť sedmikrásky (salát byl dobrý i hezký), důležitost žízála na kompostu (ano, pár se jich *samo* přetrhlo), vůni kvetoucích modřenců a taky třeba to, že ještěrkám fakt může odpadnout ocásek (nebojte, děti jsou v tom nevinně – tentokrát kos).

Říká se, že co se v mládí naučíš, ve stáří jako když najdeš. Nemyslím si, že na přírodu může být člověk někdy starý a že by o ní někdy věděl vše. I proto je v jakémkoliv věku dobré v přírodě koukat nejen pod sebe, kolem sebe a nad sebe, nýbrž můžete zkusit nahlédnout i do sebe.

Dovolím si uzavřít (nebo otevřít?) jednou z největších myšlenek druhého konce světa:

I ta nejdelší cesta začíná prvním krokem.

π

Obsah čísla

3	Den Země	7	Velikonoce
4	Udržitelný život = udržitelny život?	10	Otevírání studánek
5	Rozhovor	12	Velikonoční kraslice s poselstvím
6	Jaro	14	Život v karanténě
7	Zahrada	15	Den Země doma

Agnes je latinsky Anežka.
Koncovka *-gnes* také odkazuje
na řecké *gnósis* (poznání).

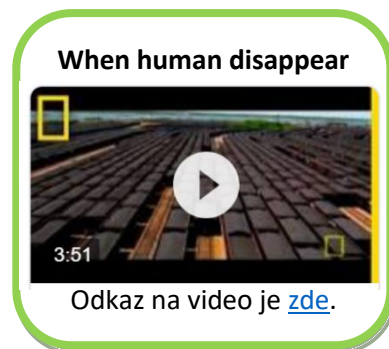
AGNES, školní časopis Základní školy Ústí nad Labem, Anežky České 702/17, p. o., vychází nepravidelně
Redakční rada: Mgr. Kateřina Suchá (sucha@zsanceske-ul.cz), Mgr. Jan Musil (musil@zsanceske-ul.cz)
Redakce si vyhrazuje možnost příspěvky podle potřeby krátit a upravovat.

Den Země

Jasně, každý žijeme na Zemi, tak nás nějaký jeden den nerozhodí. Jenže co kdybychom na Zemi **už** nežili? Co kdyby...?

Před 12 lety National Geographic natočil poměrně zajímavé video, jak by se Země vypořádala s náhlým a okamžitým zmizením lidí. Ale dokázali bychom si to představit naopak?

Před 50 lety přesně se přesně takovou otázkou začala zabývat v USA skupina aktivistů, kterým nebylo jedno, jak bude Země vypadat v budoucnu. Na první pohled jednoduchý nápad zaujal i OSN a tak se o rok později Den Ze-

Odkaz na video je [zde](#).

mě stal celosvětovým. Větší ohlas si získal zejména v posledních 30 letech,

kdy se na tzv. environmentální problémy soustředí řada organizací (třeba Greenpeace či Brontosaurus), školy, jednotlivci a dokonce i vlády států celého světa. V Česku se slaví letos již po třicáté!

Doba plastová?

Po většinu času se ale pouze hovořilo o cílech, politice, cenách a kampaních. Pouze málo se v ochraně životního prostředí skutečně uskutečnilo. Před několika málo lety se jistá mladá Švédka každý pátek sebrala a namísto do školy se postavila ve Stockholmu před parlament – stávkovala za klima. Tedy, stávkovala za větší snahu se změnou klimatu něco dělat. Ačkoliv Švédsko přijalo poměrně sebevědomý plán na zmírnění vlivu na klima, Gretě to nestačilo a dala tak vzniknout celosvětovému hnutí *Fridays for Future*, které funguje i v Česku.

Jeden z pátečních protestů proběhl dokonce i v Ústí nad Labem. (No jo, zase ekologie a zase na severu Čech. Nepsali jsme o tom náhodou

v listopadovém čísle Agnes?)

Vedle toho se po světě rozmáhá na Gretu navázaná vlna odmítání plastů, kdy restaurace, fastfoody i prodejci potravin omezují množství plastových obalů. Tedy – snaží se o to. I to je cesta, jak se vypořádat s obrovským znečištěním vody a půdy mikroplasty, poškození přírody při těžbě surovin i dalším negativním vlivům během výroby či spotřeby plastových výrobků. Ačkoliv...když tento text píšu, prsty ťukají na plastovou klávesnici, kabel k WiFi routeru je pokryt plastem...

Nebude to jednoduchá doba, ta doba *bezplastová*.

Dalším důležitým jevem, který ovlivňuje naši krajinu, je sucho. Věnovali jsme se mu již v lednovém čísle Agnes a můžeme prozradit, že se k němu ještě jednou vrátíme. Vypadá to, že se s ním budeme potkávat čím dál častěji a čím dál dříve...

Extinction rebellion

V několika zemích se lidé rozhodli postoupit dále: nenásilnou formou protestují proti rozpadu klimatu, ztrátě biodiverzity a sociálnímu a ekologickému kolapsu.

Fridays for Future

Ve 112 zemích se přes 1,4 mil. studentů zapojilo do stávek za klima na jaře 2019. Studenti požadují mimo jiné splnění tzv. Pařížské dohody.

Udržet Zemi = udržitelný život?

Protože téma životního prostředí a kvality našich životů je opravdu denně před našima očima, chopila se kampaně pro zlepšení obojího Organizace spojených národů. Od roku 2015 máme možnost se napříč celým světem potkávat se 17 globálními cíli udržitelného rozvoje (Sustainable Development Goals, tzv. SDGs).

Víte, že...

SDGs navazují na 8 rozvojových cílů tisíciletí z let 2000-2015 (tzv. MDGs)?

Těchto 17 cílů usiluje o lepší podmínky života každého člověka na Zemi, ať v Evropě či v na posledním ostrůvku Tichého oceánu. V tom nejlepším případě bychom měli dosáhnout všech cílů do roku 2030, ale každá země je v plnění omezena vlastními a jedinečnými podmínkami. I proto jsou na prvních místech žebříčku SDGs státy evropské (Dánsko, Švédsko, Německo). Česko se drží na špičce, když v roce 2019 skončilo na 7. místě ze 162 hodnocených zemí!

Každý z nás se na plnění těchto cílů může podílet dle svých možností. Z přehledu cílů vybíráme ty, které se týkají buď školního prostředí, nebo se mohou týkat přímo vás:

chránit rozmanitost druhů semen, plodin a hospodářských zvířat;

šířit zdravotní osvětu, mimo jiné také informace o škodlivosti drog a alkoholu, i o otázkách duševního zdraví;

zajistit vzdělání všem dětem bez rozdílu;

umožnit všem ženám a dívkám zapojení do všech oblastí politického, ekonomického a veřejného života;

propagovat úsporné návyky k šetření energiemi;

zapojit obyvatele do diskusí o plánování a zlepšování prostředí měst, v nichž žijí;

zastavit plýtvání potravinami;

do roku 2020 snížit odlesňování a naopak vysázet další stromy, aby vyrostly nové lesy;

zaručit každému rovný přístup a spravedlivé zacházení.

Více o globálních cílech OSN (SDGs) najdete na webu

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

Rozhovor

Nejen k předešlým tématům jsme oslovili dva ústecké odborníky, kteří se přírodou zabývají denně.

Vítáme na našich stránkách odborníky na slovo vzaté, environmentalisty a pedagogy Ladislavu Filipovou (ekocentrum pULec) a Romana Kroufka (PF UJEP). Náš krátký rozhovor se bude týkat (nejen) ochrany přírody.

Oba vás zdravím a vítám v Agnes. Úvodem otázka na tělo: jak moc prožíváte lidské zásahy do životního prostředí, které se vám osobně nezamlouvají?

RK: Díky za pozvání :). Hned první otázka je velice dobrá. Většina lidí vnímá podobné zásahy v kontextu nějaké osobní zkušenosti a k akci je spíše vyburcuje kácení stromů v rodné ulici než blednutí korálů při pobřeží Austrálie. Mám to podobně, byť se snažím číst problémy v širším kontextu. I tak mne nejvíce mrzí zásah v oblasti mého bydliště.

LF: Hezký den i Vám. Prožívám je velmi, ale snažím se nenechat se zahltit negativními zprávami. A vybrat si konkrétní věci, se kterými mohu něco udělat.

Může vůbec jeden malý člověk něco změnit? Má Greta a její snažení smysl třeba pro nás v Ústí?

LF: Určitě může a Gretino snažení má smysl pro všechny lidi na světě, dokonce i pro naše Ústí, jakkoliv si řada lidí v Ústí myslí, že klimatická změna se nás netýká. Ve snaze zachovat životní prostředí v co nejlepším stavu není „malých“ nebo „velkých“ lidí. Každý z nás dělá denně stovky „malých“ rozhodnutí, které přímo či nepřímo ovlivňují stav naší planety: Posvačím dnes jablko od farmáře ze sousední vsi, raději vypěstované doma na balkoně nebo mango, které k nám cestovalo přes půl světa? Koupím si další módní tričko, které vezmu párkrát na sebe, než mě přestane bavit, nebo popřemyslím, jestli další tričko vlastně potřebuji? Půjdu do školy nebo do práce pěšky, pojedu autobusem nebo autem?

RK: Snažení Gréty a hnutí, které vyburcovala, má smysl pro všechny obyvatele Země, tedy i toho nejskeptičtějšího Ústečana. Přesvědčení o vlastním vlivu je jedno z velkých témat environmentální výchovy, různí lidé mohou ovlivnit životní prostředí různým způsobem. Zavádění *zero waste* v domácnosti má menší dopad než rozhodnutí zavřít hnědouhelnou elektrárnu, ale za obojím stojí rozhodnutí konkrétních jedinců. Oboje má v kontextu udržitelného života svůj smysl a oboje musí být podporováno. Malé činy mnohdy vedou k větším.

Co považujete za největší environmentální hrozbu pro Ústí nad Labem?

LF: Asi neumím říct, co je „největší“ problém. Osobně mě nejvíc pálí znečištění ovzduší, které v Ústí stále zdaleka nedosahuje parametrů, kdy by nepoškozovalo lidské zdraví. A také péče o zeleň: stromy i trávníky. Neuvážené kácení, nedostatečná péče o stromy a nedostatečná náhradní výsadba za pokácené stromy jsou v Ústí normou. I k našim potokům, Bílině a Labi se chováme macešsky a i v 21. století do nich vypouštíme nepřečištěné odpadní vody. Obecně si ale myslím, že největším problémem může být absence zapojení environmentálních hledisek jak v běžném rozhodování města, tak i při strategickém plánování.

RK: V takovém tématu těžko zavádět nějakou přímou hierarchii. Za velkou bolest (nejen) Ústí pokládám problémy, které přímo ovlivňují každodenní život obyvatel. Například neuvážená podpora individuálního automobilismu a jeho nenápadné, ale stálé dopady na zdraví a kvalitu života. Vnitřně mě pak bolí nekonečná honba za dokonale posečenými trávníky na území

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Pedagogická fakulta

města, a to i v době největšího sucha.

Doporučili byste našim žákům nějakou činnost v přírodě či ve městě, za kterou by jim poděkovala příroda i budoucnost?

RK: Budoucnost jim jistě poděkuje, pokud dnes budou v přírodě trávit co nejvíce času. Pokud ji budou poznávat, vnímat všemi smysly, vnímat zákonitosti, které ji řídí. Uvědomění si hodnot, které nejsou tak na očích pak může vést k jejich smysluplné ochraně. Nepochybují o tom, že mezi Vašimi žáky jsou lidé, kteří v budoucnu budou rozhodovat také o tom zavírání hnědouhelných elektráren.

LF: Jak říká Roman, nejdůležitější je přírodu si zamilovat a pochopit, že lidé jsou na přírodě a životním prostředí pořád naprosto závislí, a že bez zdravého životního prostředí není myslitelný budoucí dobrý život lidstva.

Poslední otázka: líbí se vám Mírové náměstí? Chtěli byste na něm něco změnit?

RK: Líbí se mi mnohem méně, než by se mi líbit mohlo. Pokud bych mohl navrhnout jedinou změnu, bylo by to důsledné odstranění vizuálního smogu. Všechny ty nevkusné, blikající a jinak rušící reklamy, které z centrálního ústeckého náměstí dělají cirkus.

LF: Nelíbí. Pro mě by bylo ideální náměstí se stromy, květinami a bez reklam :-)

Děkujeme za rozhovor, vaše zajímavé odpovědi a váš čas. Rádi vás u nás na Anežce uvítáme při nějaké environmentální aktivitě!

π

Proč jsme se ptali na Mírové náměstí? Před několika lety jsme se jím totiž zabývali s CO2 ligou a vymýšleli, jak snížit množství tepla, které v letních dnech (a nocích) vyzařuje. A tady se obracíme na vás!

Máte nápad, co byste na našem Mírovém náměstí chtěli?

Chybí vám na náměstí něco?

Cítíte se na Míráku dobře?

Napište nám na mail musil@zsanceske-ul.cz váš názor. 😊

Jaro

Začalo jaro. Všichni jsme vyzýváni, ať zůstáváme doma. Příroda na nás však ze všech stran křičí přesný opak a láká na procházky do lesů, luk a strání, abychom si daleko od lidí sundali roušky a konečně se nadýchali čerstvého vzduchu. Jako by přesně věděla, co my, zoufalí Ústečané potřebujeme jako prevenci před zblázněním.

Sluníčko barví vše do veselejších tónů, jeho paprsky se jemně dotýkají každého kvítku v trávě, dohlíží na ptáčky, vesele si zpívající v korunách stromů a opatruje motýlky, jež si nad čerstvě posekanými trávníky hrají na babu. V údolí se v libozvučnou melodii proplétá dětský smích a dupání tlapiček patřících pejskům, jež mezi stromy skotačí se svými páničky. Naši miláčkové se radují, že na ně jejich lidské smečky mají tolik času, kolik by si přáli.

A tak Vás nabádám, vyrazte se svými rodiči, sourozenci, mazlíčky, popřípadě dětmi ven, daleko od (bohužel) příliš neustávajícího shonu ve městě. Využijte občasného volna a užijte si odpoledne v krásném okolí Ústí.

Ať už se vydáte probádat naši kouzelnou sbírku vodopádů (Vaňovské, Pekelský, Blanský, Budovský, na Kamenném potoce, Mojžířský), na výšlap s odměnou krásného výhledu (Vysoký Ostřý, vyhlídka na Mariánské skále, Blansko, Erbenova vyhlídka, Komářův vížka) nebo jen tak na louku se svým psíkem, jistě si tak užijete probouzející se přírodu lépe než za okny svého obydlí. A nezapomínejte, možná cestou narazíte na hospůdku s otevřeným okýnkem a pořádně vychlazenou Kofolou!

Stále však nezapomínejte na bezpečnost svou i okolí.

Michaela Satranová (9.B)

Probouzím se brzy ráno za neustálého vyzpěvování slavíků a zvedám své těžké neohrabané tělo, které brzká vstávání zvládá jen velice těžce. Z čela si utírám kapky studeného potu, díky čemuž zjišťuji, že jsem se probudila do horkého dne. Při pohledu na své ruce objevuji dalších pět štípanců od komárů, kteří si zřejmě dnes v noci pořádně pochutnali.

"Jaro je opět tady," pomyslím si a do kabelky házím tři balíčky kapesníků, jelikož s jarem začínají i mé otravné alergie. Oblékám si první triko, co mi padne pod ruku a vyrážím do školy vstříc novému dobrodružství, samozřejmě plná elánu a nadšení.

Cestou potkávám zamilované páry líbající se pod třešní, lípou, dubem a dalšími rozkvetlými stromy, které mi pomalu, ale jistě způsobují astmatický záchvat. Ovšem přítomnost všude se vyskytujících párů mi také nedělá dobře, jelikož si vždy uvědomím, že jsem pořád sama jako kůl v plotě.

Ve škole pociťuji přítomnost jara z nekonečných výkladů učitelů, kteří nám připomínají blížící se přijímačky. O přestávce otevírám učebnici, abych se připravila na svůj oblíbený předmět.

Večer zaléhám do postele s nateklým nosem a přijímačkou na krku. Napadá mě, že jaro opravdu není mým oblíbeným ročním obdobím, avšak nic není nekonečné, a tak i jaro musí jednou zákonitě skončit.

Nikola Pokorná (9.C)

Jaro - téma tolik okoukané a přeci tak často používané. Přichází neochvějně každý rok, i když jednou pozvolna, jakoby stydlivě, jindy s plnou vervou a ambicemi div na plavky, aby nás vzápětí vrátilo zpátky do zimních bund, ale přijde...

Letošní jaro je slovy klasika - i když pro zcela jiné roční období - poněkud nešťastné. Sedíme zavření doma a náš nejvěrnější společník je teď internet, email a nejrůznější sociální sítě. Počítač, od kterého nás rodiče po většinu roku odhánějí, je najednou středobod našich dnů. Takové samozřejmosti, jakými pro nás byly ještě před měsícem hry u kámoše, procházka a pokec se spolužáky, slečnou, kamarádem či vrstevníky jsou najednou v nedohlednu. Nevěřil bych, že tohle někdy řeknu, ale chybí mi škola... Světe div se - i mně!

Chybí mi bezstarostné klábosení o ničem i o věcech "smrtelně vážných" :), chybí mi ruch školních chodeb,

vtípky spolužáků, i někteří učitelé, kteří ještě umí soucítit s "nelehkým"

životem teenagera. Je toho tolik, co spolu sdílíme - a letošní jaro nám ukázalo, že už to nikdy nebudeme brát jako samozřejmost. Těším se na poslední společně strávené chvíle se svými kamarády, se kterými se setkávám po většinu svého života a snažím se si nepřipouštět, že se vlastně loučíme. S někým úplně, s někým jen částečně - přejdeme spolu do další etapy života, loučíme se s dětstvím. Bude se po nás chtít, abychom dospěli a dostali rozum. Zatím ne - prosím. Nechte nás ještě si to užít... Je přeci jaro.

Martin Mastík (9.C)

Zahrada

Chápeme, že zdaleka ne každý má nyní šanci se oddávat jarním radostem ve vlastním nerušeném prostředí zahrady. Ale o něco se s vámi chceme podělit.

Kouzlo jarního rána

S oblibou od března, kdy jarní paprsky proříznou poslední zbytky sněhu v trávníku, koukám z okna na novinky v naší zahradě. Tamhle vykukuje první narcis, krokusy statečně kvetou, objevují se první

hmyzáci... A v tom všem vyskají děti: „Jů, čmelák!“ a „Tati, viděla jsem první ještěrku!“, případně „Au, kopřivy už pálí.“

Osejí se záhony, osázejí květináče, člověk se pak už jen kochá. A žasne – takhle na mě začátkem dubna vykuk-

la ještěrka z polštáře květů taříčky. Přesně proto naši zahradu milují!

Zahrada na balkonu?

Aha, tak se pochlubil, ale co máme dělat my v paneláku? Před lety jsem bydlel v bytě a o zahradě jsem si mohl nechat leda zdát. To mě ale neodradilo a kousek přírody jsem si pořídil. Na balkon. Chcete taky?

Pokud máte šikovné ruce (anebo rodiče), můžete si zkusit vyrobit alespoň malou zahrádku na vašem balkonu, kam se vejdou bylinky, jahody, květiny či třeba keřík rybízu.

Pár postřehů: každé místo se hodí, na jižní straně zaléváte častěji (a víc vám toho vyroste), kvalitní půda je základ, žádná umělá hnojiva.

Závěsný systém na květináče stačí připevnit na zeď. Poslouží pár latí či kus palety.

Stupňovitý (schodový) záhon umožňuje pěstovat více druhů na menší ploše. Pozor na dno!

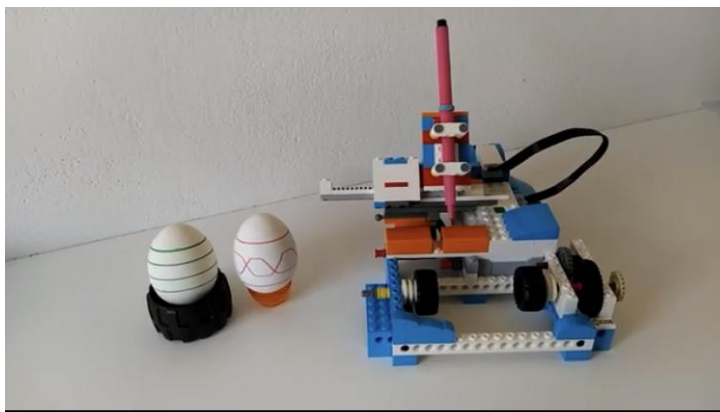
Více květináčů = více radosti při sklizni. Ale také více práce na začátku...

Velikonoce

Stejně jako všechno v březnu a dubnu i Velikonoce se letos musely odehrát ve značně pozměněném duchu. Oslavy velmi skromné, pomlázky dvoumetrové, roušky stále nasazené. I přesto jsme si dokázali užít a z 1. i 2. stupně se rozběhl svěží a nápaditý velikonoční příběhostroj:

Hody hody ,doprovody,
letos to bude do nepohody.
Pomlázka je letos v ohrožení,
virus nám dělá pozdvižení!
A my stejně uvaříme vajíčka,
veliká i ta maličká!
Mazance si upečeme,
od viru tak utečeme.

Vít Schánělec

Jan a Kateřina objeví v knihovně velmi zajímavou knihu, plnou zvláštních kódů vejčitého tvaru s přiloženou mapou. Společně rozluští mapu a kódy, zdá se, že je kniha vede k pokladu ukrytému na hradě Blansko. Vydají se na objevitelskou výpravu. Jan má babičku, která dříve pracovala jako průvodkyně na jiném hradě. Výprava se vydá na vrch Blansko a ve sklepě na východní straně hradu najdou první stopy... skořápky z vajíček různé velikosti i barev.

Nikdo nevěděl, co to je za barevné kousky skořápek, tak vzali jejich vzorky a šli do knihovny, kde pak zjistili podle zajímavé knihy, že to jsou nejspíš slepičí vajíčka.

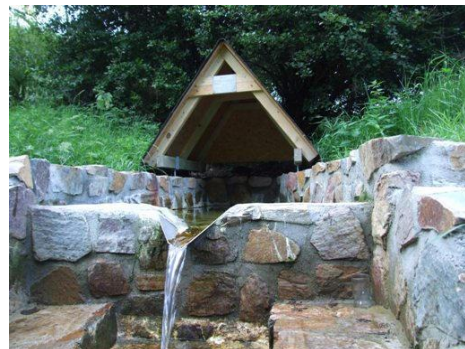
Jan se ptal babičky proč si myslí, že to jsou zrovna slepičí vajíčka, jestli tam byla nějaká slepice, která snášela barevná vajíčka. Babička nejdříve vůbec neodpovídala a přemýšlela, proč jsou ty skořápky barevné. Tak se šli ke hradu ještě jednou podívat. Když tam přišli, celé to tam prohledali a nic nenašli, tak dál přemýšleli a babička řekla Janovi, že nemá cenu nic hledat a že se vrací zpět do knihovny.

V knihovně hledali celé noci a dny, četli všechny knihy a časopisy, až nakonec babička vykřikla, že už to našla. Jan se lekl a babička mu to hned vysvětlovala, že na Velikonoce holky obarvují vajíčka různými barvami a kluci si upletou pomlázku, kterou šupou holky, aby neuschly. Rodiny pečou Jidáše, beránky a mazance. Tyhle všechny zvyky se slaví každý rok a jmenují se Velikonoce. Tak asi ta barvená vajíčka u hradu Blanska snědli nějaký chlapci, kteří si je vykoledovali. "Já jsem si myslel, že to byl nějaký pohádkový dinosaur," řekl Jan. A tak se vyřešila záhada s barevnými skořápkami.

Vojtěch Lípa

Otevírání studánek

Jeden ze zvyků, které se třeba na jihu Čech či na Žďársku dodnes do-
držují, je otevírání studánek. Prováděl/provádí se během druhé půlky
jara až do svátku sv. Jana Křtitele (24. června), anebo v případě dlou-
hého sucha. Někdy se tak otevírání studánek spojuje s prosbou o
déšť. Dobrý hospodář také studánku o Vánocích podaroval vánočkou
či ořechy. Některé studánky měly dokonce svého patrona a byly mu
zasvěceny (sv. Vojtěcha, sv. Prokopovi či sv. Ludmile).

Studánka jako zdroj vody (a tedy života) hrála zásadní roli v životech
celých vesnic, proto se vlastně dodnes bere studánka, pramen či zříd-
lo jako posvátné místo, kde se zastavují lidé tak nějak automaticky.

Mimochodem házení mincí do fontán pro štěstí a splnění přání (nejslavnější hod můžete provést patrně u
fontány di Trevi v Římě) vzniklo právě od studánek a studní: staří Germáni a Keltové věřili, že v pramenech
a studánkách žijí dobří duchové, kteří dávají vodu (tedy život) a proto jsou dobří, anžto si od nich mohou
nárokovat třeba i splněné přání. A k mincím už je pak jen kousek...

H₂O v kruhu

Dnešní svět je příliš rychlý na to, abychom se dokázali sejít u studánky a poděkovat jí za vodu, kterou skrze
sebe dává světu. Studánek také poměrně zvláštním způsobem ubývá – vysychají. S úbytkem vody v krajině

celkově (mimochodem v dubnu 2020 chybí v půdě asi třeti-
na obvyklého množství vody) souvisí totiž i množství vody,
která může takovým pramenem či studánkou protékat.
V parném létě se naši předci mohli svažit u desítek pramín-
ků, nám zbývá jen jejich část.

V minulých letech proběhlo v Ústí nad Labem mapování
existujících studánek i s rozbořem kvality vody (čili jestli se
z nich dá bez obav pít). Výsledky nejsou příliš hezké: z 22
studánek se během deseti let voda znatelně vytrácí a do
krajiny se vtíravě dostává sucho...

Ústecké studánky a prameny najdete v [elektronické publika-
ci](#) od ekocentra pULec.

π

Modlitba za vodu *Jan Skácel*

Ubývá míst, kam chodívala pro vodu
starodávná milá
kde laně tišily žízeň, kde žila rosnička
a poutníci skláněli se nad hladinou
aby se napili z dlaní

Voda si na to vzpomíná
voda je krásná
voda má
voda má rozpuštěné vlasy
chraňte tu vodu
nedejte, aby osleplo prastaré zrcadlo hvězd

A přiveďte k té vodě koníčka
přiveďte koně vraného jak tma
voda je smutná
voda má
voda má rozcuchané vlasy
a kdo se na samé dno potopí
kdo potopí se k hvězdám pro prstýnek

Voda je zarmoucená vdova
voda má
voda má popelem posypané vlasy
voda si na nás stýská

O studánky se zajímali také žáci 6.A, zejména o jejich kouzelnou moc a pátrali, zda nemáme nějakou studánku či pramen někde v blízkosti školy.

Máme chatu v Dolních Zálezlech, v lese skoro v Dubicích. Je to na úplné samotě a nemáme tam pitnou vodu. Pro vodu tedy chodíme do studánky, která je asi 100 metrů od zahrady. Když moje prababička s pradědou zahradu kupovali, tak o studánce věděli, ale byl to jenom slabý pramínek vody. Praděda jí upravil, sice to není žádný proud, ale nám to stačí. Voda je chuťově moc dobrá, ledová, v létě osvěžující.

Studánka je to malá, nenápadná a vedou k ní cestičky od zvířat, protože k ní chodí pít. Máme tam hodně srnek, daňků a divočáků. Máme jenom velký strach, aby nám jednou nevyschla, jako nám občas vysychá potok, když je v létě dlouho sucho, protože z něj zaléváme.

Další studánka, kterou znám, je v Krásném Březně. Je u silnice a často jsou tam fronty lidí, kteří si vodu natáčí do kanystrů. Občas tam chodíme na procházku a vždycky tam je plno.

Jára Valenta

Kousek od našeho domova je jedna studánka, ale takhle si kouzelnou studánku nepředstavuju. Je to jen trubka, z které teče voda a kolem jsou kameny.

Představuju si, že kouzelná studánka by měla vypadat takto: Stříška, která chrání pramínek, jezírko kolem a dokola všude květiny. Jednu hezkou studánku jsem viděl, když jsme šli z Jetřichovic k Dolskému mlýnu, jmenuje se Hubertova studánka.

Vítek Schánělec

Posílám obrázek studánky v Krásném Březně pod sídlištěm Vyhlička, kam jsme se šli projít s rodiči a bráchou. Studánka je u silnice a je dobře přístupná. Byla to jen trubka ze země a u toho je uřízlá plastová láhev, aby se dal napouštět kanystr na vodu. Nevěřila jsem, že je to

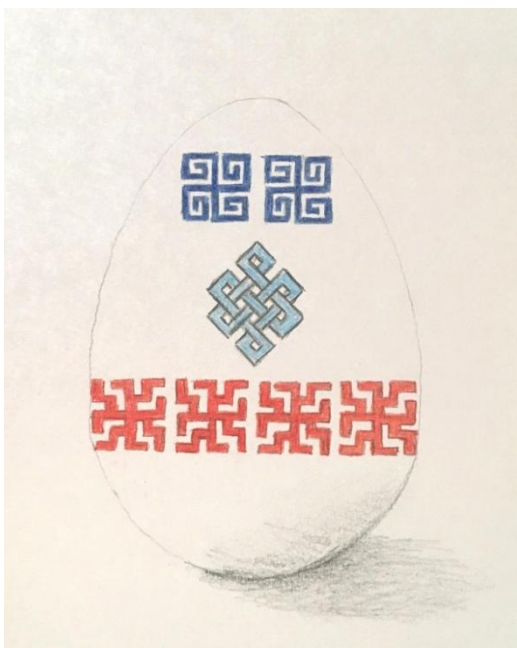
studánka. Za tu dobu co jsme tam byli, tak tam přišla jedna paní pro vodu a jeden cyklista si doplnil vodu do láhve. U studánky, ale nebyla žádná cedule, zda jde o pitnou vodu. Procházka s rodiči se mi moc líbila a ještě mi pomohla s úkolem.

Lucka Drbalová

Velikonoční kraslice s poselstvím

K velikonočním svátkům patří pochopitelně také vejce. Nejen v podobě klasických jednobarevných, na mnoha místech dodnes tradice velí vyrábět bohatě zdobené kraslice. Paní učitelka Kárová zaúkolovala osmáky, aby nám takovou kraslici, pochopitelně i s popisem, vytvořili. Zadání bylo ovšem poněkud komplikováno dějepisem, neboť kraslice má popisovat kulturu 19. století.

Anna Vilímková, 8.A

Na svou slovanskou kraslici jsem zvolila barvy podle všeslovanské vlajky, která byla schválena na všeslovanské konvenci v Praze v roce 1848 a byla základem naší současné státní vlajky. Jako vzor jsem použila staré slovanské symboly:

Zajíček

Sluneční symbol charakterizuje obnovení v životě rodu. Věřilo se, že pokud si žena vezme pás s vyobrazením Zajíčka v době těhotenství, bude rodit samé chlapce, nástupce rodu.

Duševní svastika

Používala se pro koncentraci vyšších sil k uzdravení. Duševní svastiku měli právo zahrnout do ornamentů oděvů jen Žreci, kteří se pozvedli na vysokou úroveň duchovně-mravní dokonalosti.

Karma

Duchovní princip příčiny a následku. Myšlení a jednání jednotlivce ovlivňuje jeho budoucnost. Karma souvisí s reinkarnací, příčina a následek se přenáší do dalších životů. Karma je zamotaný uzel, Samsára,

z které je potřeba se dostat, naučit se jednat tak, abych nekarmoval a nevytvářel další karmické vazby.

Slovanskou kraslici jsem si vybrala proto, že si vážím činů našich předků. Bojovali, ať už slovem nebo skutky za to, abychom my, jejich potomci, mohli žít v naší krásné zemi.

Alexandra Puková, 8.A

Na kraslici je hořící budova Národního divadla. Proč? Mám ráda umění a příběh Národního divadla se mi líbí. Dočetla jsem se, že myšlenka vybudování kamenného divadla se zrodila na poradách vlastenců v Praze v roce 1844. Probíhaly pak přípravy jak stavitelské, tak soutěže na výzdobu budovy. Inspirací bylo například nadšení pro slovanskou mytologii nebo romantická krajinomalba.

Národní divadlo bylo poprvé otevřeno 11. června 1881. Už v srpnu ale došlo k požáru, který zničil větší část budovy. Tato celonárodní katastrofa vyvolala obrovské odhodlání pro novou sbírku a za 47 dní byl vybrán milion zlatých. Příběh mě až dojmá a ukazuje, jak velkou silou vlastenectví je.

Vojtěch Bobek, 8.A

Proč jsem si vybral tuto dekoraci?

Zdobení mého vejce odráží část slavného obrazu Alfonse Muchy Zavedení slovanské liturgie na Velké Moravě: Chvalte Boha rodným jazykem, jenž pochází z roku 1912. Obraz znázorňuje čtení papežské buly Rostislavovu následovníkovi Svato-plukovi. Mnou vybraná část obrazu zachycuje vážného mladíka, který burcuje Slovan-y. Kruh v jeho pravé ruce představuje slovanskou jednotu.

Zdobení jsem zvolil převážně kvůli tomu, že Alfons Mucha patří mezi celosvětově známé české malíře 19. století a sbírka Slovanská epopej, do níž obraz patří, si získala velkou pozornost zahraničních diváků. V Chicagu se na jedenáct pláten přišlo podívat

jen během tří měsíců padesát tisíc diváků. Taktéž se dne 8. listopadu 2010 se Slovanská epopej stala movitou kulturní památkou.

Dekor odráží 19. století, neboť motiv znázorňuje a ztělesňuje „slovanského ducha“. Byť jen tím, že mladík drží v ruce symbol slovanské jednoty, nebo jeho burcováním ostatních. V 19. století probíhal boj o zrovnoprávnění českého jazyka a prosazení jazyka českého, jakožto jazyka úředního. Stejně jako mladík burcuje ostatní Slovany, v této době byli Slované opět burcováni, aby se sjednotili a bránili svou mateřskou řeč.

Nevybral jsem zdobení jiného, protože mně tento obraz zaujal zajímavým a kreativním zachycením události. Kromě předešlého důvodu, také kvůli stylu, jímž byla olejomalba ztvárněna. Jakožto poslední a nejdůležitější důvod bych uvedl mou zálibu prohlížet si a malovat olejomalby.

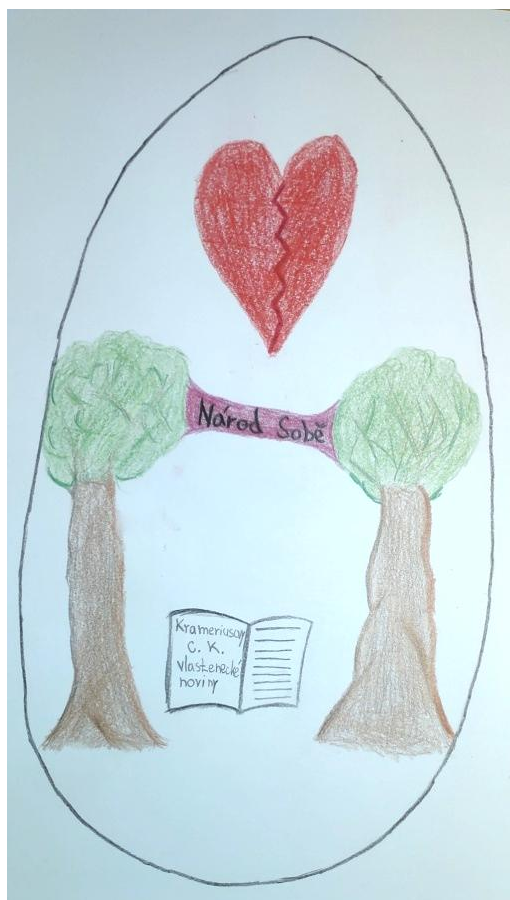
Šárka Rožďalovská, 8.B

Na kraslici jsem malovala hořící staroměstské mlýny u Karlova mostu ostřelované Windischgrätzovým dělostřelectvem, protože mě zaujaly události Slovanského sjezdu a následného pražského povstání. Líbí se mi myšlenka větší svobody pro lidi.

Kresba obsahuje odkazy na hudbu 19. století (Mozart a Beethoven), slovanské znaky a hořící mlýny. Dále jsou zde antické prvky z architektury a celá kraslice je zvýrazněna jednou ze slovanských barev, červenou.

Vojtěch Trost, 8.A

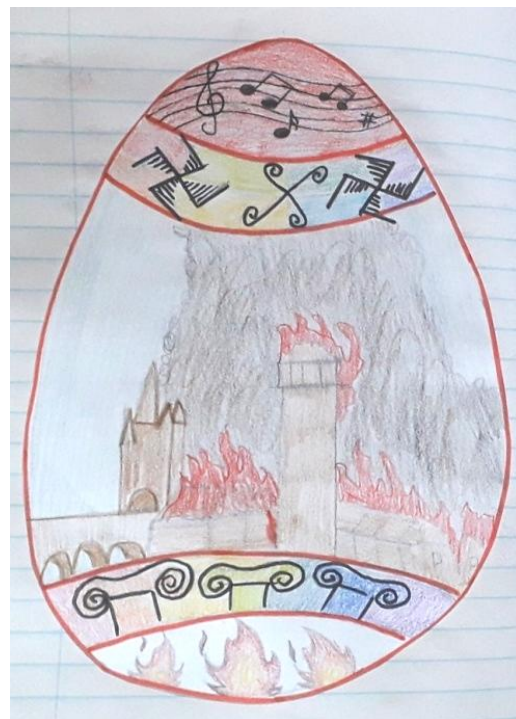
Na vajíčko jsem si vybral symbol stromů, jelikož znázorňují krásy přírody, která je jedním z hlavních symbolů romantismu. Pro stromy jsem vybral barvu hnědou a zelenou, mou inspirací byli romantičtí malíři,

kteří své obrazy malovali v reálných barvách. Dalším symbolem romantismu je nešťastná láska, proto jsem zde vyobrazil zlomené srdce, které poukazuje na romantickou literaturu. Vzpomněl jsem si na sbírku Kytice od Karla Jaromíra Erbena, kterou jsem v sedmé třídě četl. Ve většině balad se objevuje právě zhrzená láska.

Mezi stromy je nápis **NÁROD SOBĚ**. Proč zrovna tento? Toto slovní spojení zná v českých zemích od 19. století téměř každý, odkazuje na to, jak se Češi spojili a vybrali peníze na stavbu Národního divadla. Výběr? To je jednoduché, vybral jsem tento nápis, protože dokazuje, že se Češi dovedli spojit i v těch nejtěžších chvílích našich dějin. A také proto, že odkazuje na to, co se dělo v českých zemích během 19. století. Na pozadí nápisu Národ sobě jsem zvolil červenou, protože vyjadřuje prolitou krev vlastenců, kteří bojovali za svobodu.

Na vajíčku nalezneme také noviny, konkrétně první ryze české noviny **Krameriusovy c. k. vlastenecké noviny** od nakladatelství **Česká expedice**. Zvolil jsem je, jelikož znázorňují zrovnoprávnění češtiny s němčinou. Byl to jeden z prvních prostředků boje za zachování a rozšíření českého jazyka.

Život v karanténě

Chápeme, že již měsíc trvajících nucený pobyt mimo školu nemusí být vůbec nejhezčím zážitkem letošního jara, ale zase jsme rádi, když od vás máme zprávy o tom, jak prožíváte tyto dny.

Ve 3.A se pustili do roušek pro své maskoty, Zuzka Vajsarová si radostí vyšplhala na kvetoucí třešeň, paní učitelka Kunešová *orouškovala* i svého psa ☺ a my se pustili do malování... Máte-li další fotky, o které se s námi chcete podělit, pošlete je na e-mail musil@zsanceske-ul.cz.

π

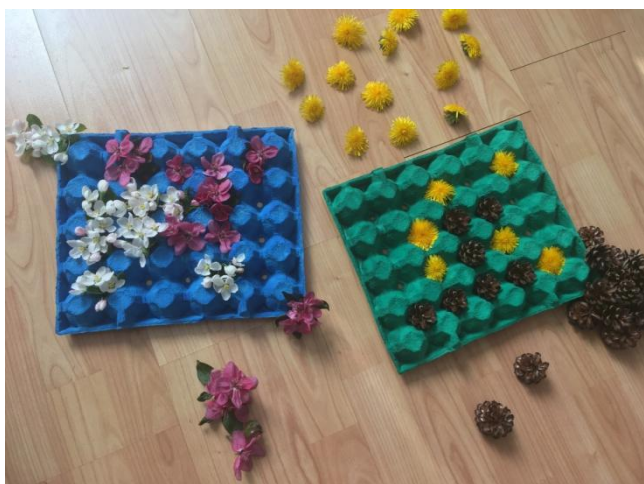

Den Země doma

22. dubna (anebo prostě kolem tohoto data) se obvykle ve třídách na 1. i na 2. stupni odehrává celodenní šrumec kolem Dne Země. Od fosilních paliv, přes fotosyntézu, výrobu plastů, ochranu přírody až po úklid a další aktivity se celá škola připojuje ke slavení svátku naší planety.

Letos jsme se nemohli při žádné příležitosti potkat, tak jsme se rozhodli vám nabídnout deset aktivit pro vaši soukromou oslavu dne Země. Třeba s rodiči. A protože jste naše hodné a milé děti, řadu aktivit jste splnily a poslaly nám o tom i fotodůkaz. Děkujeme. Nejen za fotky, děkujeme hlavně za to, že jste opravdu něco pro Zemi, pro sebe i pro ostatní udělali!

π

Piškvorky (Anna Vilímková 8.A)

Chutě přírody (Šárka Rožďalovská 8.B)

TV příroda (Zuzana Hajná 6.A)

Výtvarný ateliér (Adéla Rybářová 6.B)

Rehek domácí (Tereza Málková 8.A)

Čisté břehy (Patrik Karala 7.A)

Alfa-box Zachariáše Baiera ze 3.A